

жаємо поняття кредитоспроможність вужчим за поняття платоспроможності, що пояснюється тим, що кредитоспроможність прогнозує платоспроможність позичальника тільки на строк дії кредитного договору та в обсягах, які ним передбачені. На підставі цих ознак під управлінням кредитоспроможністю будемо розуміти процес планування, аналізу, організації, мотивації, контролю, пов'язаний із забезпеченням такого стану фінансових ресурсів їх формуванням і розподілом, який дозволяє підприємству отримувати та погашати кредитні зобов'язання в повному обсязі та у визначений строк.

Література.

1. Рудченко І.В. Кредитоспроможність позичальника як критерій формування кредитних відносин / І.В. Рудченко // Держава та регіони. – 2008. – № 5. – С. 162-166.
2. Енциклопедія бізнесмена, економіста, менеджера / за ред. Р. Дяківа). – К. : Міжнародна економічна фундація, 2000.– 704 с.
3. Оцінка кредитоспроможності та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання : монографія / А.О. Єпіфанов, Н.А. Дехтяр, Т.М. Мельник, І.О. Школьник та ін. / За ред. д.е.н. А.О. Єпіфанова. – Суми : УАБС НБУ, 2007. – 286 с.
4. Корольова-Казанська О.В. Методологічні засади управління кредитоспроможністю підприємства / О.В. Корольова-Казанська // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – Чернівці ЧТЕІ КНТЕУ, 2010. – Вип. I (32). Економічні науки. – С. 239-245.

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Шпати́ковська Т. А., студентка

Науковий керівник: Букало Н. А., к.е.н., доцент

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Ведення управлінського обліку на підприємстві сприяє ефективному управлінню підприємством та прийнятті управлінських рішень. Це дозволяє контролювати витрачання всіх ресурсів та підвищенні їх ефективності використання.

На підприємствах які займаються виробництвом продукції запаси займають досить значну частку в структурі оборотного капіталу. У зв'язку з цим є потреба в управлінні ними.

Дослідженням питання управлінського обліку займались багато вчених, серед яких: С. Ф. Голов, П. Й. Атамас, О. В. Лишиленко,

П. В. Іванюта, та ін. У своїх працях вони приділяли увагу не тільки управлінському обліку загалом, а й приділяли увагу управлінню запасами на підприємстві. Серед проблем, які досі залишаються невирішеними: недосконалість первинних документів для обліку запасів, вибір методики оцінки запасів на підприємстві, неузгодженість відображення матеріальних витрат у системі фінансового та управлінського обліку.

Метою управління запасами є створення такої кількості запасів, яка б забезпечувала повноцінну та безперервну діяльність підприємства, а також зниження витрат на придбання запасів до мінімальної величини. А метою управлінського обліку є надання повної та достовірної інформації керівництву для ефективного управління підприємством. Розроблення системи оцінювання, порівняння, аналізу та контролю витрат і результатів за напрямками діяльності підприємства або центрами відповідальності є одним з основних завдань управлінського обліку.

Основні цілі управлінського обліку полягають у наданні інформації для калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг), планування, контролю, оцінки та безперервного вдосконалення діяльності підприємства, прийняття управлінських рішень. Тобто інформація управлінського обліку повинна надавати можливість менеджерам визначати перспективи подальшого розвитку підприємства, вирішувати проблеми й оцінювати успішність діяльності [1].

Удосконалення руху запасів на підприємстві є насамперед порівняння управлінських функцій, а саме: планування, обліку, аналізу та контролю.

Інформація управлінського обліку в основному призначена для надання допомоги внутрішнім користувачам прийняти економічно обґрунтоване рішення щодо діяльності підприємства, тому метою управлінського обліку запасів можна визначити наступні напрямки:

- 1) щоденний контроль за доходами та витратами матеріальних ресурсів за центрами відповідальності;
- 2) безперервна оцінка фактичної вартості наявних запасів та аналіз ефективності їх використання;
- 3) виявлення резервів зниження витрат запасів та їх оптимізація на складах;
- 4) своєчасне складання та подання звітів про рух запасів, вибір методів оцінки запасів при їх вибутті та достовірне відображення всіх операцій в обліку [2].

Для забезпечення конкурентоспроможності промислові підприємства змушені шукати шляхи зниження витрат виробництва.

П. Й. Атамас виділяє наступні процедури і технічні прийоми з управління запасами:

- 1) бюджетування потреби в запасах;
- 2) контроль за рівнем запасів відповідно до бюджетів та нормативами;
- 3) контроль повторних замовлень сировини (товару);
- 4) управління запасами за категоріями (за методом «АВС»);
- 5) модель економічного розміру замовлення;
- 6) систему планування потреби в матеріалах;
- 7) оперативне управління запасами за принципом «якраз вчасно» [3, с. 193-196].

Виявлення резервів зниження собівартості продукції може забезпечити зниження витрат на виробництво продукції, що призведе до зниження ціни на одиницю продукції, а відповідно – забезпечить підвищення прибутку підприємства та надання значних конкурентних переваг і, таким чином, розширення ринків збуту [4].

В собівартості продукції питома вага затрат виробничих запасів в різних галузях народного господарства коливається в межах від 50 % до 80 % [2]. При недостатній кількості запасів на підприємстві можуть виникнути перебої в виробництві, що спричиняє виникненню надлишкових витрат. При цьому загальновиробничі витрати розподіляються на меншу кількість виготовленої продукції, що в свою чергу слідить про підвищення собівартості одиниці продукції, а згодом і зменшення прибутку. Отже, на даному етапі виникнуть витрати які при раціональному управлінні запасами можна уникнути.

Щодо переваги наявності надлишкової кількості запасів, це є можливість збільшення обсягу виробленої продукції. Існують і недоліки наявності надлишкових запасів на підприємстві, а саме вулчення з обороту наявних коштів, що могли бути залучені в інших планах керівництва, наприклад для покращення та удосконалення процесу виробництва. Але в умовах високого показника інфляції є найбільш ефективним вкладати кошти в матеріальні цінності, які в подальшому використовуватимуться для виробництва.

Дослідження показало, що є багато ситуацій за якими відбувається списання запасів зі складу. Зокрема це: відпуск у виробництво, псування, продаж, внесення до статутного капіталу іншого підприємства тощо.

Відповідно до п.16 П(с)БО 9 «Запаси» у випадку будь-якого вибуття запаси оцінюються за одним із методів: ідентифікованої собівартості одиниці запасів, середньозваженої собівартості, метод ФІФО, нормативних затрат та ціни продажу [5].

Найчастіше підприємство використовує методи: ФІФО, середньозваженої та ідентифікованої собівартості. Саме правильно вибраний метод може дати можливість мати вищі економічні показники і як результат збільшить приплив інвестицій.

Важливим моментом на підприємстві є вдосконалення механізму управління витратами підприємства, саме від вибору найкращого варіанту управління витратами буде залежати успішна діяльність підприємства, що дасть змогу досягти оптимального рівня витрат виробництва, внаслідок чого зросте конкурентоздатність продукції та стане реальним досягнення довгострокового економічного зростання підприємства [6].

Отже, запаси займають провідну роль в системі управлінського обліку. Вони є складовою частиною виробничих витрат, а управлінський облік в своїй діяльності націлений саме на розгляд поведінки і управління витрат, методів і способів обліку витрат та калькулювання собівартості, аналізі релевантної інформації для прийняття управлінських рішень.

Література.

1. Писаренко Т.М.. Управлінський облік: сутність, зміст та принципи ведення / Т.М. Писаренко, Н.А. Букало. Вісник Хмельницького національного університету. – Хмельницький, 2010. – № 1, Том. 2. (147). – С. 136-140.
2. Марущак Л. Управлінський облік формування та використання запасів на підприємстві [Електронний ресурс] / Л. Марущак // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2014/14mliznp.pdf>.
3. Атамас П. Й. Управлінський облік / П. Й. Атамас. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 440 с.
4. Букало Н.А. Особливості калькулювання собівартості продукції при позамовному методі та виявлення резервів її зниження (на прикладі ДП «ЛРЗ «Мотор»») / Н.А. Букало, Слєпченко К.О. Економічні науки. Серія «Облік і фінанси» Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. Випуск 11 (41). Част. 2. – Редкол.: відп. ред. д.е.е., професор Герасимчук З.В. - Луцьк. – 2014. – С. 70-78.

5. П(с)БО 9 "Запаси" [Електронний ресурс]. – 1999. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.

6. Букало Н.А. Теоретико-методичні засади системи управління витратами підприємства в сучасних умовах господарювання / Н.А. Букало, П.С. Деленів // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Економічні науки». – 2013. – № 5(254). – С. 141–144.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВІЙСЬКОВОГО ЗБОРУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Штинь А. М., студентка

Науковий керівник: Фатенок-Ткачук А. О., к. е. н, доцент

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Затяжні воєнні дії на сході України зумовили необхідність створення додаткового джерела надходження до бюджету задля забезпечення обороноздатності нашої держави. Тому, Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України» від 31.07.2014 р. № 1621-VII року був впроваджений військовий збір. Військовий збір став тимчасовим загальнодержавним податком, з ставкою 1,5 %, що нараховується на суму загального доходу та сплачується особами-платниками податку на доходи фізичних осіб. Відповідальність за нарахування, утримання та сплату військового збору несе податковий агент (юридична та самозайнята особа). Передбачалось, що збір буде справлятися до 01.01.2015 року. Але законодавчо термін дії збору продовжено до набрання чинності рішення Верховної Ради України про завершення реформи Збройних Сил України. При цьому розширився перелік об'єктів оподаткування збором [1].

Отож, відповідно до змін, об'єктом оподаткування збору є пасивні доходи (проценти, дивіденди, роялті та інші пасивні доходи) сплачені резидентами України; доходи від надання резидентам або нерезидентам в оренду; доходи від продажу рухомого та нерухомого майна; доходи від відчуження корпоративних прав, цінних паперів; доходи, отримані як внески та премії на страхування і перестраховування ризиків на території України; доходи страховиків-резидентів; доходи від спадщини, подарунків, виграшів, призів; інші доходи [2].